

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ СУСПІЛЬНИХ НАУК
Кафедра загальної педагогіки та педагогіки вищої школи**

ГАЛИНА ШИКІТКА, ЛЮБОВ МАЛЯР

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПРОХОДЖЕННЯ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ В ГРУПАХ РАНЬОГО ВІКУ
здобувачами першого (бакалаврського) рівня спеціальності
012 Дошкільна освіта**

Ужгород 2024

УДК. 373.2(076):37.091.12

Ш 57

Шикітка Г.М., Маляр Л.В., Методичні рекомендації щодо проходження педагогічної практики в групах раннього віку здобувачами першого (бакалаврського) рівня спеціальності 012 Дошкільна освіта. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2024. 39 с.

У методичних рекомендаціях щодо проходження педагогічної практики в групах раннього віку здобувачами першого (бакалаврського) рівня спеціальності 012 Дошкільна освіта висвітлюються організаційно-методичні засади практичної професійної підготовки майбутніх вихователів ЗДО. Подано необхідні матеріали для навчально-методичного забезпечення практики студентів з метою опанування ними знаннями, вміннями та навичками педагогічної діяльності, висвітлено мету та завдання педагогічної практики в групах раннього віку, описано права та обов'язки студента-практиканта, зміст та організаційні аспекти педагогічної практики, вимоги до звітної документації, засоби діагностики та критерії оцінювання результатів педагогічної практики, завдання та зміст навчальної діяльності керівників педагогічної практики, самостійної та індивідуальної роботи студентів під час проходження педагогічної практики, подано рекомендовані джерела інформації.

Видання адресоване студентам та викладачам закладів вищої освіти.

Автори:

Шикітка Г.М., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи ДВНЗ «УжНУ»

Маляр Л.В., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи ДВНЗ «УжНУ»

Рецензенти:

Попадич О.О., доктор педагогічних наук, професор кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи ДВНЗ «УжНУ»

Ваколя З.М., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи ДВНЗ «УжНУ»

*Рекомендовано до друку:
науково-методичною комісією факультету
суспільних наук ДВНЗ «Ужгородський
національний університет» (протокол №8 від
27.06.2024 р.)*

© Шикітка Г.М., Маляр Л.В.

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2024 р.

ЗМІСТ

1. Мета та завдання практики.....	4
2. Організація практики в групах раннього віку.....	8
3. Обов'язки учасників педагогічної практики.....	9
4. Бази практики.....	11
5. Індивідуальні завдання для проходження педагогічної практики в групах раннього віку.....	14
6. Орієнтовне календарне планування на період проведення педагогічної практики в групах раннього віку.....	15
7. Засоби діагностики та критерії оцінювання результатів педагогічної практики.....	17
8. Методичні рекомендації щодо реалізації завдань педагогічної практики в групах раннього віку.....	19
9. Рекомендовані джерела інформації.....	29
10. Додатки.....	33

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Метою педагогічної практики в групах раннього віку є формування у здобувачів освіти загальних і професійних компетентностей, умінь та навичок педагогічної роботи з дітьми другого та третього років життя.

Завдання педагогічної практики:

– формувати у студентів професійні компетентності здійснювати планування та організацію освітнього процесу з дітьми раннього віку в різних формах освітньої взаємодії у ЗДО;

– закріпити та поглибити знання студентів про вікові особливості раннього дитинства та специфіку роботи з дітьми такої вікової категорії;

– добирати відповідно до мети, змісту діяльності методи, засоби та форми педагогічного впливу з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дітей раннього віку;

– здійснювати психолого-педагогічні дослідження, добирати діагностичний інструментарій, аналізувати процес адаптації дітей раннього віку до умов закладу дошкільної освіти, проводити відповідні педагогічні заходи задля її полегшення;

– розвивати у студентів відповідальне ставлення до безпеки життєдіяльності дітей раннього віку та розуміння необхідності створення в умовах закладу дошкільної освіти здоров'язберезувального середовища.

– формувати навички встановлення партнерської взаємодії з батьками з метою спільної участі у створенні сучасного універсального дизайну в закладі дошкільної освіти; здатність до саморозвитку та самовдосконалення упродовж життя.

Проходження студентами педагогічної практики в групах раннього віку сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

КЗ-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань

про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

КЗ-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

КЗ-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

КЗ-5. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

КЗ-6. Здатність до міжособистісної взаємодії.

КЗ-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

КЗ-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

КЗ-9. Здійснення безпечної діяльності.

КС-1. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації.

КС-2. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості (довільність, самостійність, креативність, ініціативність, свобода поведінки, самосвідомість, самооцінка, самоповага, толерантність).

КС-3. Здатність до розвитку допитливості, пізнавальної мотивації, пізнавальних дій у дітей раннього і дошкільного віку.

КС-4. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку первинних уявлень про предметне, природне, соціальне довкілля, полікультурне середовище, властивості і відношення предметів; розвитку самосвідомості («Я» дитини і його місце в довкіллі).

КС-5. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку мовлення як засобу спілкування і взаємодії з однолітками і дорослими.

КС-6. Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку навичок свідомого дотримання суспільно визнаних морально-етичних норм і правил поведінки в полікультурному суспільстві.

КС-7. Здатність до національно-патріотичного виховання дітей раннього і дошкільного віку (любов до Батьківщини, рідної мови, рідного міста; інтерес і повага до державних символів України, національних традицій, звичаїв, свят, обрядів).

КС-8. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку навичок екологічно безпечної поведінки і діяльності в побуті, природі й довкіллі.

КС-9. Здатність до розвитку перцептивних, мнемічних процесів, різних форм мислення та свідомості в дітей раннього і дошкільного віку.

КС-11. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку елементарних уявлень про різні види мистецтва і засоби художньої виразності (слово, звуки, фарби тощо) та досвіду самостійної творчої діяльності.

КС-12. Здатність до фізичного розвитку дітей раннього і дошкільного віку, корекції і зміцнення їхнього здоров'я засобами фізичних вправ і рухової активності.

КС-13. Здатність до організації і керівництва ігровою (провідною), художньо-мовленневою і художньо- продуктивною (образотворча, музична, театральна) діяльністю дітей раннього і дошкільного віку.

КС-14. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку навичок здорового способу життя як основи культури здоров'я (валеологічної культури) особистості.

КС-15. Здатність до забезпечення індивідуального і диференційованого розвитку дітей раннього і дошкільного віку з особливими освітніми потребами відповідно до їхніх можливостей та потреб.

КС-17. Здатність нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах праці.

КС-18. Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її в роботі з дітьми, батьками.

КС-19. Здатність до комунікативної взаємодії з дітьми, батьками, колегами, в тому числі міжкультурної взаємодії.

КС-20. Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини.

КС-21. Здатність працювати з проблемними дітьми, в тому числі з внутрішньо-переміщеними.

Відповідно до освітньої програми «Дошкільна освіта», проходження педагогічної практики в групах раннього віку повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання: розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку; розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій; розуміти і визначати особливості провідної – ігрової та інших видів діяльності дітей дошкільного віку, способи їх використання в розвитку, навчанні і вихованні дітей раннього і дошкільного віку; здійснювати взаємодію в роботі закладу дошкільної освіти, сім'ї та школи, залучати батьків до організації освітнього процесу з дітьми раннього і дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти; планувати освітній процес в закладах дошкільної освіти з урахуванням вікових, індивідуальних, етнічних особливостей і можливостей дітей раннього і дошкільного віку, дітей з особливими освітніми потребами та складати прогнози щодо його ефективності; вміти складати індивідуальні програми розвитку для дітей з особливими освітніми потребами та необхідні для навчання документи; бути знайомим з універсальним дизайном в освіті та розумним пристосуванням; визначати завдання і зміст різних видів діяльності дітей раннього і дошкільного віку на основі програм дошкільної освіти та знань про культурно-історичний досвід українського народу, загальнолюдські культурні та етико-естетичні цінності; володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку; збирати та аналізувати дані про індивідуальний розвиток дитини; враховувати рівні

розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку; дотримуватись умов безпеки життєдіяльності дітей раннього і дошкільного віку; вміти взаємодіяти з проблемними дітьми, в тому числі з внутрішньо-переміщеними.

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИКИ В ГРУПАХ РАНЬОГО ВІКУ

Педагогічна практика проводиться на базі закладів дошкільної освіти, які відповідають вимогам програми практики, мають необхідну навчально-матеріальну та методичну базу і кваліфіковані педагогічні кадри.

Студенти проходять практику в закладах дошкільної освіти за місцем проживання або працевлаштування.

Програмою практики передбачено систему поточного та підсумкового контролю за виконанням студентами визначених завдань практики. На завершальному етапі проходження практики керівники від кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи можуть надати здобувачам освіти допомогу в узагальненні матеріалів щодо вивчення творчого практичного педагогічного досвіду роботи працівників закладу дошкільної освіти, спрямовувати їх на формулювання чітких висновків та пропозицій,.

1. У процесі педагогічної практики студенти ознайомлюються: зі статутом закладу дошкільної освіти (ЗДО); історією створення та розвитку закладу дошкільної освіти (ЗДО); інформацією про заклад дошкільної освіти (ЗДО) (місце знаходження, працівники та ін.); режимом роботи закладу дошкільної освіти (ЗДО); річним планом роботи закладу дошкільної освіти (ЗДО); з територією закладу дошкільної освіти (ЗДО), з предметно-розвивальним середовищем в групі; із роботою органів самоврядування працівників закладу освіти та органів батьківського самоврядування, а також здійснюють аналіз методичного та дидактичного забезпечення освітнього процесу в закладі дошкільної освіти (ЗДО).

2. У процесі педагогічної практики студенти вивчають: зміст

календарного та перспективного планів роботи групи; анатоμο-фізіологічні, психологічні й індивідуальні особливості дітей раннього віку, досвід роботи вихователів з теми, яка розробляється в курсовій роботі з фахових методик.

3. У процесі педагогічної практики студенти залучаються до виконання таких видів діяльності: спостереження за організацією життєдіяльності дітей в групах; аналіз організації життєдіяльності дітей в групах раннього віку; ознайомлення зі специфікою освітнього процесу в групі з елементами практичних вправлянь (організація дітей на прогулянку, заняття, ігрова діяльність, спостереження та ін.); виготовлення наочно-дидактичного матеріалу необхідного для роботи з дітьми раннього віку; участь в успішній адаптації дітей; спостереження та участь у проведенні процесів життєдіяльності (прийом дітей, організація самостійної діяльності, формування культурно-гігієнічних навичок, формування культури поведінки, ранкова гімнастика, гігієнічні процедури, сніданок, підготовка до занять, прибирання іграшок, переключення уваги дітей на інший вид діяльності, заняття, підготовка до прогулянки, спостереження на прогулянці, рухливі ігри, індивідуальна робота з розвитку рухів та фізичних якостей, самостійна ігрова діяльність, повернення з прогулянки, гігієнічні процедури, обід, підготовка до сну), проведення студентами-практикантами процесів життєдіяльності та різних форм роботи у парі з вихователем; проведення студентами-практикантами занять у парі з вихователем.

ОБОВ'ЯЗКИ УЧАСНИКІВ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Студент-практикант:

- 1) повинен бути присутнім у закладі дошкільної освіти (ЗДО) впродовж 5 днів на тиждень, не менше 6 годин у день (при цьому один день тижня виділяється студенту як методичний день);
- 2) виконувати всі види робіт, передбачені програмою педагогічної практики;
- 3) ретельно готуватись до проведення занять, виховних і режимних моментів;
- 4) бути для дошкільників взірцем працелюбності, дисциплінованості,

організованості, охайності;

5) дотримуватися внутрішнього режиму закладу дошкільної освіти (ЗДО), виконувати розпорядження адміністрації та керівника педпрактики;

4) подати звіт та необхідну документацію через 2-3 дні після закінчення практики.

Керівник практики від вузу:

1) розподіляє студентів на групи, закріплює їх за закладами дошкільної освіти (ЗДО);

2) організовує проведення настановчих і підсумкових конференцій за участю керівників практики, працівників закладу дошкільної освіти (ЗДО);

3) здійснює загальне керівництво й несе відповідальність за практику групи студентів, закріпленої за ними;

4) спільно з керівником закладу дошкільної освіти (ЗДО) ознайомлює студентів: із нормативно-правовими документами, що регламентують діяльність закладу дошкільної освіти (ЗДО) та визначають права і обов'язки суб'єктів освітнього процесу закладу дошкільної освіти (ЗДО); із роботою адміністрації; обсягом і функціями роботи вихователя та інших працівників закладу дошкільної освіти (ЗДО); умовами функціонування закладу дошкільної освіти (ЗДО);

5) консультує студентів із питань підготовки та проведення занять і виховних заходів, перевіряє і затверджує розроблені студентами плани- конспекти занять;

6) відвідує усі залікові заняття і виховні заходи, що проводяться студентами, аналізує та оцінює їх проведення;

7) здійснює контроль за практикою студентів, вчасно виявляє недоліки і вживає заходи щодо їх усунення;

8) проводить диференційований залік з педпрактики, виставляє загальну оцінку;

9) підбиває підсумки педагогічної практики та готує звіт.

Керівник від бази практики:

1) створює необхідні умови для виконання студентами програми практики, не

допускає виконання ними функцій, що не відповідають програмі практики та майбутній спеціальності;

2) погоджує індивідуальний план і графік проходження практики з урахуванням пропозицій студента-практиканта на основі програми практики, умов та особливостей бази практики;

3) надає необхідну методичну допомогу, дає вказівки та завдання студенту-практиканту відповідно до його плану та графіку, перевіряє їх виконання, контролює зроблені студентом-практикантом записи у щоденнику практики;

4) допомагає студенту при складанні планів-конспектів занять і виховних заходів, здійснює контроль та оцінює проведення занять в умовах певної групи;

5) після закінчення практики дає письмову характеристику роботи студента-практиканта, у якій, зокрема, відзначає його професійні та особистісні якості, ставлення до виконання доручень, уміння використовувати набуті знання на практиці, а також об'єктивність і рівень підготовленого ним звіту про педагогічну практику.

БАЗИ ПРАКТИКИ

Бази педагогічної практики в групах раннього віку визначаються довгостроковими або короткостроковими договорами між університетом і підприємствами всіх форм власності і є офіційною підставою для проходження практики здобувачів вищої освіти. Тривалість дії договорів погоджується договірними сторонами. Вона може визначатися на період самої практики або на термін до п'яти років з можливістю подальшої пролонгації на такий же строк.

Базами проходження практики можуть виступати заклади дошкільної освіти, які відповідають вимогам програми практики, мають необхідну навчально-матеріальну та методичну базу і кваліфіковані педагогічні кадри.

Здобувачі проходять практику в закладах дошкільної освіти, за місцем проживання або працевлаштування.

Здобувачі мають можливість завчасно самостійно пропонувати місце проходження практики за умови підписання короткострокового договору між університетом та підприємством.

Закріплення здобувачів денної форми навчання за базами практики та призначення керівників від кафедри оформлюється наказом ректора університету, а здобувачів заочної форми – розпорядженням декана факультету (директора інституту).

Факультет суспільних наук наразі має підписані довгострокові договори співпраці з наступними підприємствами, що можуть стати базами практики під час її проходження студентами спеціальності «Дошкільна освіта»:

1. Договір про практику з Лінцівським ліцеєм Середнянської селищної ради Ужгородського району Закарпатської області.
2. Договір про практику з Березівським закладом дошкільної освіти Горинчівської сільської ради Хустського району Закарпатської області.
3. Договір про практику з Крайниківським дошкільним навчальним закладом (ясла-сад) Крайниківської сільської ради Хустського району Закарпатської області.
4. Договір про практику з Усть-Чорнянським закладом дошкільної освіти (ясла-садок) Усть-Чорнянської селищної ради Тячівського району Закарпатської області.
5. Договір про практику із закладом дошкільної освіти №30 м. Ужгорода Закарпатської області.
6. Договір про практику з Середнянським закладом дошкільної освіти «СОНЕЧКО» (ясла-садок) загального розвитку Середнянської селищної ради Ужгородського району Закарпатської області.
7. Договір про практику з Лазівським закладом дошкільної освіти ясла-садок Тячівської міської ради Закарпатської області.
8. Договір про практику з ЗДО №40 м. Ужгорода Закарпатської області.
9. Договір про практику з ЗДО (ясла-садок) №8 «Ялиночка» виконавчого комітету Хустської міської ради.
10. Договір про практику з ЗДО №1 м. Старий Самбір.

11. Договір про практику з ЗДО №21 «Ластовічка» загального розвитку Ужгородської міської ради Закарпатської області.
12. Договір про практику з Великораковецьким закладом дошкільної освіти №2 Іршавського району Закарпатської області.
13. Договір про практику з ЗДО №38 загального розвитку Ужгородської міської ради.
14. Договір про практику з Сокирницьким закладом дошкільної освіти (ясла-садок) Хустської міської ради Закарпатської області.
15. Договір про практику з Осійським закладом дошкільної освіти Іршавської міської ради Закарпатської області.
16. Договір про практику з ЗДО (ясла-садок) №4 м. Рахів «Веселка».
17. Договір про практику з ЗДО № 12 загального розвитку Ужгородської міської ради Закарпатської області.
18. Договір про практику з ЗДО №26 загального розвитку Ужгородської міської ради.
19. Договір про практику з Свалявським закладом дошкільної освіти №6 Свалявської міської ради .
20. Договір про практику з ЗДО (ясла-садок) №6 Виноградівської міської ради Закарпатської області.
21. Договір про практику з Великокопанським закладом дошкільної освіти «Веселка» Виноградівської міської ради Закарпатської області.
22. Договір про практику з ЗДО (ясла-садок) №3 «Дзвіночок Хустської міської ради Закарпатської області – Попович Софія Андріївна;
23. Договір про практику з Лисичівським закладом дошкільної освіти Керецьківської сільської ради Хуського району Закарпатської області.
23. Договір про практику з Кошелівським закладом дошкільної освіти (ясла-садок) Хустської міської ради .
24. Договір про практику з Теремлянським закладом дошкільної освіти (ясла-садок) Буштинської селищної ради Тячівського району Закарпатської області.
25. Договір про практику з Климовицьким закладом дошкільної освіти

Іршавської міської ради Закарпатської області.

26. Договір про практику з Сілецьким ЗДО №2 (ясла-садок) загального розвитку Сілецької сільської ради Іршавського району Закарпатської області.

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПРОХОДЖЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ В ГРУПАХ РАНЬОГО ВІКУ

Кожен студент-практикант під час проходження практики обирає для себе одне індивідуальне завдання із переліку.

1. Зробіть аналіз однієї із форм життєдіяльності дітей раннього віку (сенсорно-пізнавальної діяльності, розваг, ігор, свят, роботи з батьками, інших заходів).

2. Доберіть форми роботи ЗДО із родиною і обґрунтуйте доцільність їх застосування у практиці виховання дітей раннього віку.

3. На основі проведеного психолого-педагогічного дослідження особистості дитини раннього віку визначте рівень та особливості адаптації її до умов ЗДО та сформулюйте рекомендації для успішної адаптації вихованця .

4. Проведіть опитування батьків: «Ранній розвиток дитини: «за» чи «проти»?» (з дотриманням логіки послідовності запитань).

5. Проаналізуйте роботу вихователя та життєдіяльність дітей упродовж першої чи другої половини дня, враховуючи вікові особливості дітей.

6. Схарактеризуйте створене розвивальне предметне середовище у ЗДО (зробіть його опис та сфотографуйте сфери і куточки розвивального середовища).

7. Підготуйте авторський дидактичний матеріал для сенсорно-пізнавального розвитку дітей раннього віку.

ОРІЄНТОВНЕ КАЛЕНДАРНЕ ПЛАНУВАННЯ НА ПЕРІОД ПРОВЕДЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ В ГРУПАХ РАНЬОГО ВІКУ

№ п/п	Вид та зміст роботи	Період виконання завдання у тижнях
1.	Настановча конференція щодо організації та проведення педагогічної практики. Складання індивідуального календарного плану-графіку роботи практиканта. Вибір індивідуального завдання.	1 день/тиждень
2.	Ознайомлення із закладом дошкільної освіти, керівником, методистом та вихователями закладу. Ознайомлення з орієнтовним розподілом занять, з календарним та перспективним планами роботи групи, із створеним предметно-розвивальним середовищем в групі.	1 тиждень
3.	Спостереження за організацією життєдіяльності дітей в групах; аналіз організації життєдіяльності дітей в групах раннього віку; ознайомлення зі специфікою освітнього процесу в групі, з елементами практичних вправлянь (організація дітей на прогулянку, заняття, ігрова діяльність, спостереження та ін.). Спостереження за адаптацією дитини раннього віку до умов ЗДО. Спостереження за взаємодією сім'ї та дошкільного закладу у вихованні дітей раннього віку.	1-2 тиждень
4.	Консультації у вихователів та методистів, керівників школи з організаційних та методичних питань.	1-2 тиждень
5.	Участь у проведенні всіх процесів життєдіяльності дітей та різних форм роботи (прийом дітей, організація самостійної діяльності, формування	2-3 тиждень

	культурно-гігієнічних навичок, формування культури поведінки, ранкова гімнастика, гігієнічні процедури, сніданок, підготовка до занять, прибирання іграшок; переключення уваги дітей на інший вид діяльності, заняття, підготовка до прогулянки, спостереження на прогулянці; рухливі ігри, праця на ділянці, індивідуальна робота з розвитку рухів та фізичних якостей, самостійна ігрова діяльність; повернення з прогулянки; гігієнічні процедури, обід, підготовка до сну).	
6.	Підготовка і проведення пробних занять із різних розділів програми, проведення режимних процесів у закріпленій групі та їх самоаналіз. Виготовлення наочно-дидактичного матеріалу для роботи з дітьми раннього віку.	2-3 тиждень
7.	Самостійне проведення 2 залікових занять, проведення режимних процесів (I і II половину дня), проведення гри в групі дітей раннього віку.	4 тиждень
8.	Проведення психолого-педагогічних досліджень з метою вивчення психічних вікових та індивідуальних особливостей дітей раннього віку. Спостереження за однією дитиною групи з метою підготовки психолого-педагогічної характеристики. Складання розширеної психолого-педагогічної характеристики вихованця групи раннього віку.	3-4 тиждень
9.	Ведення щоденника індивідуальних спостережень за освітнім процесом в групі дітей раннього віку ЗДО впродовж педагогічної практики. Виконання індивідуального завдання.	2-3-4 тиждень
10.	Написання звіту про проходження педагогічної	4 тиждень

	практики в групах дітей раннього віку ЗДО.	
11.	Презентація та захист результатів проходження практики на звітній конференції з використанням мультимедійних засобів (відео, слайди, фото)	4 тиждень
12.	Загальна тривалість практики	120

ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

По завершенню педагогічної практики подаються такі звітні документи:

1. Щоденник педагогічної практики.
2. Індивідуальний план роботи студента-практиканта з помітками про виконання кожного виду роботи та оцінкою за підписом керівника практики.
3. Аналіз відвіданих занять проведених вихователем та іншими студентами-практикантами, самоаналіз проведених занять.
4. Конспекти залікових занять (сенсорно-пізнавального розвитку, образотворчої діяльності, ознайомлення з природним довкіллям).
5. Конспект проведення процесів життєдіяльності та колективних форм роботи (I і II половину дня).
6. Конспект проведення ігрової діяльності.
7. Психолого-педагогічна характеристика дитини раннього віку.
8. Письмовий звіт (у довільній формі), де розкривається зміст виконаної роботи, висловлюються побажання, пропозиції щодо покращення умов, змісту та ін. проходження практики.
9. Характеристика роботи студента-практиканта, складена вихователем та підписана керівником практики з загальною оцінкою практики.

Критерії оцінювання

Педагогічна практика студентів оцінюється за всіма видами діяльності відповідно до розробленої системи балів.

	Види роботи	
--	-------------	--

1.	Систематичне ведення щоденника педагогічної практики.	10
2.	Звіт про виконану роботу.	10
3.	Конспекти проведення залікових занять у групі дітей раннього віку (2).	20
4.	Конспект проведення гри.	10
5.	Конспект проведення процесів життєдіяльності та колективних форм роботи (I і II половину дня).	10
6.	Психолого-педагогічна характеристика дитини раннього віку.	10
7.	Виконання індивідуального завдання.	10
8.	Організованість, дисциплінованість і добросовісне ставлення до роботи студента-практиканта.	10
9.	Захист практики на підсумковій конференції.	10
	Разом	100

Після проходження педагогічної практики студенти повинні виявити рівень оволодіння такими професійними педагогічними вміннями:

- діагностувати рівні розвитку дітей раннього віку, сформованості психічних процесів, різних видів діяльності;
- враховувати результати діагностики в навчально-виховній, оздоровчо-профілактичній роботі, планувати її;
- створювати навчально-розвивальне, предметно-ігрове, мовленнєве середовище в групах раннього віку;
- організовувати ігрову діяльність дітей раннього віку як засіб їх розвитку та виховання;
- забезпечувати всебічний гармонійний розвиток дитини;
- здійснювати педагогічний процес в закладах освіти;
- здійснювати професійну діяльність за обраною спеціалізацією;
- здійснювати контроль за ефективністю освітнього процесу, коректувати його.

Формою підсумкового контролю успіхів студента з дисципліни є диференційований залік. Оцінювання досягнутих успіхів за семестр проводиться за 100-бальною шкалою (шкала оцінювання університету), після чого переводиться у національну шкалу оцінювання та шкалу ECTS відповідно

до таблиці.

Диференційований залік із практики студенти складають під час звітної конференції.

Загальне оцінювання результатів проходження практики, виконання індивідуальних завдань, оформлення та захист звітів здійснюється за кредитно-трансферною системою, згідно якої максимальний рейтинг кожного здобувача складається з оцінювання в балах за всіма критеріями, що виставляються під час захисту і переводиться в оцінку за схемою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Форма звітності для студентів

Практика вважається пройденою, якщо студент-практикант у триденний термін після завершення педагогічної практики подав методисту-керівнику практики:

1. Щоденник педагогічної практики із планом проходження практики, аналізом проведених занять, оцінками та відгуками вихователя ЗДО.
2. Два конспекти залікових занять із різних освітніх ліній.
3. Конспект проведення процесів життєдіяльності та колективних форм роботи (I і II половину дня).

4. Конспект проведення ігрової діяльності.

5. Виконання індивідуального завдання.

6. Письмовий звіт (у довільній формі), де розкривається зміст виконаної роботи, висловлюються побажання, пропозиції щодо покращення умов, змісту та ін. проходження практики.

7. Характеристику роботи студента-практиканта, складену вихователем із загальною оцінкою практики.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАВДАНЬ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ В ГРУПАХ РАНЬОГО ВІКУ

Програма педагогічної практики для здобувачів вищої педагогічної освіти спеціальності «Дошкільна освіта» передбачає проведення студентами різнопланової організаційно-педагогічної та методичної роботи, зумовленої виконанням посадових обов'язків вихователя групи дітей раннього віку закладу дошкільної освіти.

Самостійна діяльність майбутнього вихователя передбачає попереднє ознайомлення з роботою закладу дошкільної освіти, його фахівцями, а також спостереження і аналіз педагогічної діяльності вихователя-наставника.

Здобувач щодня ознайомлюється із планом навчально-виховної роботи, яким керується вихователь, у бесіді з педагогом виявляє активність і відповідальність до реалізації завдань програми, обраних вихователем форм, методів та прийомів роботи з дітьми.

Практикант веде щоденник, у якому зазначає всі важливі для аналізу і власного використання аспекти педагогічного процесу. Водночас залучається до процесу підготовки занять, допомагаючи готувати та розміщувати дидактичний матеріал, створювати в групі умови для проведення занять тощо.

Майбутній вихователь аналізує наявні в групі ігрові матеріали, наочні дидактичні посібники, технічні засоби навчання, дидактичний матеріал і відповідні матеріали, які зберігаються у методичному кабінеті закладу, проектує можливі умови їх використання у подальшій діяльності під час

педагогічної практики.

Поступово спостереження й аналіз педагогічної діяльності вихователя-наставника починає доповнюватися самостійним виконанням студентом-практикантом обов'язків вихователя. В обов'язки здобувача входить допомога вихователю групи проводити ранковий прийом дітей, організацію їх життєдіяльності (сніданок, обід, денний сон, ранкову та коригуючу гімнастику, туалет), ігри з дітьми, прогулянки. Надалі студент-практикант організовує вказані частини навчально-виховного процесу самостійно. З другого тижня проходження практики практикант самостійно організовує та проводить усі основні види педагогічної діяльності вихователя під керівництвом наставника.

Кожне заняття, проведене студентом-практикантом, обговорюється із вихователем-наставником, який оцінює заняття за національною шкалою. Здобувач активно долучається до створення наочних матеріалів і дидактичних посібників, які необхідні для роботи у групі. Усю проведену самостійну роботу практикант фіксує в щоденнику, вчиться аналізувати власну діяльність, об'єктивно оцінюючи її.

Самостійна освітня робота з дітьми групи доповнюється організаційно-педагогічною та методичною роботою, яку студент-практикант проводить впродовж усього основного періоду практики і відображає її в щоденнику педагогічної практики.

Важливою складовою роботи майбутнього вихователя є також проведення психолого-педагогічної діагностики з метою вивчення індивідуальних та вікових особливостей дітей раннього віку. Важливим методом вивчення дитини є психолого-педагогічне спостереження. Отримані у ході спостереження відомості доповнюються уточнюються за допомогою проведення бесід із батьками дитини, вихователями групи, а також під час індивідуальних діагностичних ігрових вправ, які проводить з дитиною студент-практикант та вивчення педагогічної та методичної документації закладу дошкільної освіти.

На завершальному етапі практики здобувачі спеціальності проводять

відкриті залікові заняття, на яких присутні: методист практики, завідувач або вихователь-методист ЗДО, вихователь-наставник, а також здобувачі, які перебувають на практиці в цьому ж закладі дошкільної освіти.

Після відкритого залікового заняття, проведеного кожним студентом-практикантом, відбувається його обговорення всіма присутніми на занятті. Здобувачі аналізують заняття, відзначивши відповідність його змісту чинній програмі розвитку дітей раннього віку, доцільність обраних форм і методів роботи, ефективність заняття, висловлюють зауваження, пропонують свої варіанти розв'язання поставлених на занятті навчальних завдань та досягнення мети заняття.

Завершальним етапом роботи практиканта є оформлення звітної документації та підготовка до участі у підсумковій конференції за результатами практики.

Рекомендації щодо заповнення щоденника з практики

Щоденник з практики – це документ, який підтверджує факт її проходження. Видається здобувачу-практиканту на настановчій сесії (або самостійно роздруковується здобувачем).

Припис на практику (2 сторінка щоденника) виконує функцію посвідчення про відрядження, тому обов'язково візується підписами і завіряється печатками установ.

В розділі «Календарний графік проходження практики» здобувачі зазначають види роботи, яку виконують впродовж проходження практики та кількість календарних робочих днів, що виділяються для виконання зазначених видів діяльності.

Щоденне виконання робочих завдань фіксується здобувачем в розділі «Робочі записи під час практики».

Розділ «Відгук і оцінка роботи здобувача на практиці» заповнює керівник від установи, на базі якої відбувався 2 етап практики. Він же щоденно і фіксує присутність здобувача на практиці, підтверджуючи це підписом.

Вимоги до оформлення звіту:

Обов'язковими складовими частинами звіту про проходження навчальної практики є:

1) титульний лист (із вказівкою факультету, даних про студента практиканта, керівника практики від кафедри та інших відомостей), підшивається до звіту як його перший аркуш;

2) основна частина звіту який має містити наступні відомості:

- строки проходження практики;
- назва ЗДО, де студент проходив практику; їх коротка характеристика та специфіка діяльності;
- які умови були створені керівництвом ЗДО для проходження студентом практики;
- зміст роботи, яка була проведена студентом за період проходження практики, послідовність та особливості її виконання;
- види та характеристика завдань і доручень, які були виконані студентом, та їх результати;
- труднощі (теоретичного та практичного характеру), які виникали у студента за час проходження практики;
- пропозиції щодо поліпшення умов проходження практики в ЗДО
- пропозиції щодо вдосконалення навчального процесу, якості викладання навчальних дисциплін, підвищення ефективності навчальної практики.

Звіт про проходження практики, як правило, повинен бути надрукованим, а всі матеріали, докладені до нього – підшиті й пронумеровані.

Не підшивається, а додається до звіту заповнений щоденник практики.

Схема складання психолого-педагогічної характеристики дитини раннього віку

1. Загальні відомості про дитину (прізвище, ім'я, вік, тривалість перебування в дитячому колективі).
2. Біологічний та соціальний анамнез.
3. Поведінкова характеристика дитини.
  - а) загально-рухова активність дитини (активна, малоактивна);
  - б) домінуючі емоційні стани (позитивний, неактивний, сталий, малоемоційний);
  - в) сон-засинання (швидке, повільне спокійне, неспокійне);
  - г) характер сну (глибокий, неглибокий, спокійний, неспокійний);
  - д) тривалість сну (скорочений, подовжений, відповідає віку).
4. Апетит (гарний, несталий, поганий, надмірний, вибіркоче ставлення до їжі, відмова від їжі).
5. Стан бадьорості (активний, пасивний, малоактивний).
6. Характер стосунків з дорослими та дітьми (позитивний, негативний, відповідальний, відсутність стосунків, ініціативні стосунки).
7. Індивідуальні особливості (контактність, сором'язливість, ініціативність, лагідність, врівноваженість, збудливість, рухливість, легка втома, інші особливості).
8. Мова (характер мовлення, порушення мовлення, особливості мовленнєвої регуляції, кількісна оцінка мовлення, розуміння мови, запитання, граматичний ряд, активне мовлення).
9. Сенсорний розвиток дитини (сприймання кольорової гами, диференціація кольорів та форм, підбір геометричних форм, їх використання).
10. Ігрова діяльність (активна, пасивна, відсутня); характер гри (сюжетний, відображувальний, навичкоподібний, сюжетно-рольовий, рольовий з творчою підосною).
11. Конструктивна діяльність та малювання (активне, неактивне, подобається, не подобається, позитивна динаміка розвитку, виконання програмних завдань).
12. Навички самообслуговування (в одяганні, в годуванні, в фізіологічних

потребах).

13. Рівень адаптованості до умов ЗДО.

Спостереження за адаптацією дитини раннього віку до умов ЗДО.

Опис рівня адаптації дітей раннього віку до умов ЗДО студентом-практикантом здійснюється спільно з вихователем групи.

Характеристика рівнів адаптованості до умов ЗДО:

Високий рівень адаптованості. У дитини переважає радісне або стійко-спокійний емоційний стан. Вона активно контактує з дорослими, дітьми, оточуючими предметами, швидко адаптується до нових умов (незнайомий дорослий, нове приміщення, спілкування з групою однолітків).

Середній рівень адаптованості. Емоційний стан дитини не стабільний: новий подразник спричиняє повернення до негативних емоційних реакцій. Однак при емоційній підтримці дорослого дитина проявляє пізнавальну та поведінкову активність, легше адаптується до нової ситуації.

Низький рівень адаптованості. У дитини переважають агресивно-руйнівні реакції, спрямовані на вихід із ситуації (руховий протест, агресивні дії), активний емоційний стан (плач, обурений крик), або відсутня активність, ініціативність при більш або менш виражених негативних реакціях (тихий плач, пхикання, відмова від активних рухів, відсутність спроб до опору, пасивне підпорядкування, пригніченість, напруженість).

Добір та застосування засобів, спрямованих на покращення рівня адаптованості дітей до умов ЗДО. На основі проведеного опису студент-практикант добирає та проводить ігри на зняття емоційної напруги дітей раннього віку; створює фонотеку заспокійливої музики, яку можна використати під час денного сну дітей. Емпіричний матеріал, здобутий студентами під час практики, може бути покладений в основу курсової роботи, а оформлені матеріали проведеного дослідження (бланки проведення опитування батьків, карти-схеми тощо) подаватися у додатках. Також отримані дані можна використати при підготовці наукової доповіді, статті тощо.

Структура заняття у ЗДО для дітей раннього віку

1. Вид заняття за змістом навчання
2. Тема заняття
3. Завдання заняття
4. Матеріал і обладнання

5. Хід заняття:

5.1. Організаційна частина (стимулювання інтересу дітей до змісту заняття, постановка мети діяльності. Реалізується з допомогою художнього слова: загадки, вірша, прислів'я, приказки, скоромовки, сторітеллінгу тощо (коротка оповідка вихователя з метою мотивації дітей до сприймання інформації); сюрпризного моменту; ігрової ситуації; вступної бесіди і т. д. Наприклад, постановка мети: допомогти казковому персонажу виконати певні завдання (долати перешкоди), щоб повернутися йому в свою казку. Чітка мотивація всіх видів діяльності.

5.2. Основна частина заняття. Вихователь послідовно формулює дітям навчальні завдання, організовує їх самостійну, активну пізнавальну та практичну діяльність, спрямовуючи її на вирішення завдань та реалізацію мети заняття; використовуючи систему методів, прийомів, засобів навчання (створення проблемних ситуацій, різноманітних дидактичних і розвивальних ігор та прийомів заохочення і підтримки дітей, використання казок із логічними завданнями, загадок, ребусів, кросвордів тощо), закріплює, узагальнює та систематизує матеріал з визначеної теми заняття, формує та розвиває ключові компетентності дошкільників.

5.3. Підбиття підсумків. Аналіз діяльності дітей, їх участі у роботі під час заняття, з'ясування шляхів використання здобутих знань у життєдіяльності, окреслення можливостей пізнавальної активності дітей на наступних заняттях. Створення ситуації успіху.

Основні акценти будь-якого заняття:

Реалізація особистісно орієнтованої технології навчання; здійснення індивідуального та диференційованого підходу до кожного малюка з

урахуванням його індивідуальних психічних особливостей, створення ситуації успіху; дотримання тривалості заняття та забезпечення позитивного емоційного тла для його проведення; зміна видів діяльності (статичних і динамічних); доцільність просторового розміщення дітей та розташування розвивального матеріалу; досягнення мети заняття.

Проведення опитування батьків «Ранній розвиток дитини: «за» чи «проти»?» (з дотриманням логіки послідовності запитань)

Завданням студента-практиканта є провести опитування батьків, у якому б відображалася лаконічна й аргументована думка батьків про доцільність/недоцільність раннього розвитку дитини. Для цього батькам пропонується висловитися або викласти на папері свої думки – ставлення до проблеми раннього розвитку дітей (обсяг 7-12 речень).

Допоміжні питання:

- Чи знайомі Ви з поняттям «ранній розвиток дитини»?
- У чому переваги раннього розвитку?
- Чи вважаєте ранній розвиток потрібним для Вашої дитини?
- Чи організоване розвивальне середовище для Вашого малюка вдома?

Як саме?

Орієнтовна схема аналізу однієї з форм життєдіяльності дітей

Форма життєдіяльності: _____

Група: _____

Дата та час: _____

Тема: _____

Мета: _____

_____

Обладнання _____

_____

Діяльність вихователя та дітей:

Готовність дітей

_____

—

Організаційна частина

_____

_____

Основна частина

_____

_____

Заклучна частина

_____

_____

Місце даної форми життєдіяльності у навчанні та розвитку дитини

_____

_____

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Дошкільна та початкова освіта в сучасному педагогічному просторі: [монографія] / за заг. ред. О. В. Лобової, С. М. Кондратюк. СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2020. 352 с.

2. Шикітка Г.М., Маляр Л.В. Сучасні заклади дошкільної освіти в Україні і за рубежом: методичні рекомендації до практичних занять і самостійної роботи. Ужгород. ДВНЗ «УжНУ», 2023. 21 с.

3. Методичні рекомендації до Освітньої програми для дітей від 2-х до 7-ми років «Дитина» / Наук.кер Г.В. Беленька, О.А.Половіна, І.В Кондратець; авт..колектив. : Г.В. Беленька, В.М. Вертугіна, К.І.Волинець та ін. К.ТОВ «АКМЕ ГРУП», 2021. 568 с.

4. Педагогіка українського дошкілля: Ч. 2. / Лисенко Н.В., Кирста Н.Р. К. : Видав. Дім «Слово», 2019. 360 с.

5. Педагогіка українського дошкілля: Ч. 3. / Лисенко Н.В., Кирста Н.Р., Лазарович Н.Б. К. : Видав. Дім «Слово», 2019. 376 с.

6. Пихтіна Н. Педагогіка гри: лекції. К. : КНТ, 2023. 260 с.

7. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля / О.І. Білан, за заг. ред. О.В. Низковської. 256 с. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/programy-rozvytku-ditey/Bilan_Programa_Ukrdoshkillja_2017.pdf

Нормативно-правова база

1. Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти):новаредакція.URL: https://mon.gov.ua/staticobjects/mon/sites/1/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf (дата звернення: 15.06.2024).

2. Закон України «Про освіту».

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

3. Закон України «Про дошкільну освіту».

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text> 4. Закон України «Про охорону дитинства».

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14#Text>

5. Наказ МОН України «Про затвердження гранично допустимого навчального навантаження на дитину у дошкільних навчальних закладах різних типів та форми власності». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0520-15#Text>

6. Наказ МОН України «Про затвердження Санітарного регламенту для дошкільних навчальних закладів».

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0563-16#Text>

7. Постанова КМ України «Про затвердження норм та Порядку організації харчування у закладах освіти та дитячих закладах оздоровлення та відпочинку».

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/305-2021-%D0%BF#Text>

Допоміжна література

1. Гордій Н. Особливості впливу сім'ї та закладу дошкільної освіти на становлення процесу соціалізації дошкільника. Сучасні інноваційні технології у дошкільній освіті: зб. тез за матеріалами міжнар. наук.-практ. конф., м. Умань, 14–15 трав. 2020 р. Умань, 2020.

2. Дитина. Освітня програма для дітей від двох до семи років. наук. керів. В.О. Огнев'юк ; авт. кол.: Г.В. Беленька, О.Л. Богініч та ін. К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2020. 304 с.

3. Дуткевич Т. В. Дитяча психологія: навч. посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 424 с.

4. Калуська Л. В. Комплексна програма розвитку, навчання та виховання дітей дошкільного віку «Соняшник». Вид. 3-тє, доп. Тернопіль : Мандрівенць, 2023. 210 с. URL:

<https://mon.gov.ua/storage/app/media/doshkilna/programi/2023/15.03.2023/Kompl.prohrama.rozvytku.ditey.doshk.viku.2023-SONYASHNYK.15.03.2023.pdf>

5. Колобич О. П. Загальна психологія: навчально-методичний посібник. Львів : Растр-7, 2019. 172 с.
6. Карасьова К.В., Піроженко Т.О. Ігровий простір дитини. Київ : Шк. світ, 2011. 128 с. (Бібліотека «Шкільного світу»).
7. Козак Л. Сучасна дошкільна освіта: європейський досвід розвитку Освітологічний дискурс. 2017. № 3-4. С. 235–251.
8. Крутій К. Проблеми запровадження моніторингу дошкільної освіти та шляхи їх вирішення. Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія «Педагогіка та психологія». Випуск 2 (2) 2015. С. 67-70.
9. Лазарович Н., Чупахіна С. Виробнича практика в групах дітей раннього віку : методичні рекомендації. Івано-Франківськ : Електронний ресурс., 2019. 30с.
10. Павелків Р. В. Гра як провідна діяльність дітей дошкільного віку / Дитяча психологія : навч. посіб. / Р. В. Павелків, О. П. Цигипало. Київ: Академвидав, 2017. 373 с.
11. Організація ігрової діяльності дітей дошкільного віку / Авт.- упор. А.П.Бурова. Тернопіль : Мандрівець, 2010. 256 с.
12. Організація режимних процесів у ДНЗ / Упор. Кірсанова І.Ф. Х.: Вид. група «Основа», 2010. 175с.
13. Поніманська Т.І. Дошкільна педагогіка. 3-є видання, виправлене. Київ, 2015, 448 с.
14. Пономаренко Т. Управління в системі дошкільної освіти: навчальний посібник. Краматорськ: КЕП, 2012. 318 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Діагностика психічного розвитку дітей раннього віку: Шкала оцінки психічного розвитку від 1 до 3 років (15-36 місяців) (за методикою Манової-Томової). URL: <http://psylist.net/praktikum/00040.htm>
2. Дошкільна освіта дітей з особливими потребами. Сайт МОН. URL: <http://mon.gov.ua/ua/activity/education/6917/>

3. Конвенція про права дитини. URL:

http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995_021

4. Кочерга О. Психофізіологія дітей 1-3 років. Київ : Вид. дім «Шкіл. світ» : Вид. Л. Галіцина, 2006. 128 с. (Б-ка «Шкіл, світу»). Бібліогр.: с. 127. URL:

<http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/4533/>

5. Підбір і використання іграшок для дітей дошкільного віку в дошкільних навчальних закладах». Методичні рекомендації Міністерства освіти і науки України від 18.07.08 № 1/9-470.

URL:http://dnzsrp.at.ua/load/normativno_pravova_dokumentacija/pidbir_i_vik_oristannja_igrashok_dlja_ditej_doshkilnogo_viku_u_doshkilnomu_navchalnomu_zakladi/2-1-0-6

6. Олексенко С. Діагностика психо-моторних здібностей у дітей раннього віку. Психологія дошкілля. № 12 (17), грудень 2010. С.12-17.

URL:http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/2381/1/S_Oleksenko_PD_12_IPPO.pdf

7. Освітній портал України www.pedpresa.com

8. Портал освітян України «МЦФЕР:Освіта» www.pedrada.com.ua/

9. Про окремі питання діяльності закладів дошкільної освіти у 2023/2024 навчальному році Наказ № 1/12490-23 від 21 серпня 2023
<https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-okremi-pitannya-diyalnosti-zakladiv-doshkilnoyi-osviti-u-20232024-navchalnomu-roci>

Додатки

Додаток 1

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ СУСПІЛЬНИХ НАУК
Кафедра загальної педагогіки та педагогіки вищої школи**

ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ

з педагогічної практики в групах раннього віку
здобувача (ки) першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 012 «Дошкільна освіта»
ПІБ студента (ки)

Місце проходження практики:

Термін практики:

Керівник від ЗВО:

Ужгород 2024

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ СУСПІЛЬНИХ НАУК
Кафедра загальної педагогіки та педагогіки вищої школи**

ЗВІТ

про проходження
педагогічної практики в групах раннього віку
здобувача (ки) першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 012 «Дошкільна освіта»
(прізвище ім'я по батькові)

Ужгород 2024

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ СУСПІЛЬНИХ НАУК
Кафедра загальної педагогіки та педагогіки вищої школи**

**КОНСПЕКТ
ЗАЛІКОВОГО ЗАНЯТТЯ**

3

здобувача (ки) II курсу
спеціальності 012 Дошкільна освіта»

(прізвище ім'я по батькові)

Ужгород 2024

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ СУСПІЛЬНИХ НАУК
Кафедра загальної педагогіки та педагогіки вищої школи**

**КОНСПЕКТ
РЕЖИМНОГО МОМЕНТУ**

здобувача (ки) II курсу
спеціальності 012 Дошкільна освіта

(прізвище ім'я по батькові)

Ужгород 2024

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ СУСПІЛЬНИХ НАУК
Кафедра загальної педагогіки та педагогіки вищої школи**

**КОНСПЕКТ
РЕЖИМНОГО МОМЕНТУ (РУХЛИВОЇ ГРИ)**

здобувача (ки) II курсу
спеціальності 012 дошкільна освіта

(прізвище ім'я по батькові)

Ужгород 2024

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ СУСПІЛЬНИХ НАУК
Кафедра загальної педагогіки та педагогіки вищої школи**

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА

Вихованця (-ки)

(вікова група)

Закладу дошкільної освіти №

(прізвище та ім'я дитини)

Складена здобувачем першого (бакалаврського) рівня вищої

освіти І курсу спеціальності «Дошкільна освіта»

(прізвище, ініціали студента)

